

650 jaar geleden

23 juli 1363: De Abt van St-Baafs geeft zijn toestemming tot het bouwen van de kapel van het Alynsgodshuis.

WEL EN WEE IN EN NABIJ GENT - SINT-PIETERS DEEL 4 (1936 - 1941)

VOOR U VERZAMELD UIT 31 500 EDITIES VAN DE GAZETTE VAN GENT

28 maart 1936

Van 1 april af zullen bij wijze van proef in de statie Gent-Sint-Pieters boekjes met 25 bons worden afgeleverd voor de bewaring van rijwielen. Ze dienen tot het betalen van het bewaringsgeld, hoe lang de duur ook is, op voet van één bon per onafgebroken tijdsruimte van twee dagen of gedeelte van twee dagen. De boekjes zijn persoonlijk. Ze kunnen zonder formaliteiten bekomen worden aan de prijs van 10 frank. Hun geldigheidsduur bedraagt drie maanden.

8 april 1936

De vrachtprijzen van 4 en 5,50 frank, voorzien voor het vervoer van rijwielen per spoor met één zitplaats en vergezeld van de reiziger, zijn in prijs vermindert wanneer het getal voor eenzelfde bestemming *samen* aangeboden tenminste 12 is of voor dat getal betaald wordt.

Voor het vervoer over de banen van één enkel beheer is de prijs 2 frank, van verscheidene beheren 3 frank.

30 maart 1937

Gedurende de Paasdagen hebben zich duizenden Gentenaars verplaatst om een bezoek te brengen aan bloedverwanten of om enige rust te nemen op de buiten of aan de zee.

In de Sint-Pietersstatie werden de rijtuigen bestormd. Er zijn 23 speciale treinen vertrokken en 16 kwamen in de statie aan. Zondag waren er 8 treinen meer voor de kust dan gewoonlijk en 4 kwamen uit Brugge. Maandag waren er 3 bijgevoegde treinen voor de kust en 18 uit Brugge.

Gedurende die dagen zijn 29 048 reizigers aangekomen en 28 436 vertrokken.

4 juni 1937

De *N.M.B.S.* zal eerlang een aanbesteding uitschrijven voor het leveren van automatische toestellen voor het drukken en afleveren van de ticketten welke toegang verlenen tot de kaaien van de staties.

5 juli 1937

Zondagmorgen deed zich ter hoogte van de Snepbrug op de spoorlijn Gent-Sint-Pieters - Oostende een ernstige botsing voor tussen twee treinen.

Om 7 uur 40 vertrok aan spoor 4 de trein naar Blankenberge, bestaande uit een locomotief, een tender en een achttal rijtuigen van eerste, tweede en derde klasse. Deze trein moest om over de Snepbrug op het linker spoor te komen van de grote lijn Brussel - Oostende, het rechter spoor kruisen.

Toen dit zondagmorgen moest gebeuren kwam op hetzelfde ogenblik de trein uit Oostende naar Brussel-Zuid aangereden. De machinst van deze trein reed door het gesloten signaal en ramde zijdelings de trein naar Blankenberge.

De botsing die vrij hevig was had beide locomotieven en tenders uit de sporen geslagen en het platform van een stalen rijtuig derde klasse van de trein uit Oostende ingedrukt. Uit beide treinen stegen hulpkreten op en er ontstond paniek.

De heer Kips, overste van Gent-Sint-Pieters, nam onmiddellijk de nodige maatregelen en deed de gewonden naar het dispensarium van de statie overbrengen, waar ze de nodige zorgen ontvingen. Van de 15 gekwetsten zijn er drie erg aan toe.

Het parket van Gent kwam met de fotografische dienst ter plaatse. Beurtelings werden de getuigen en de machinisten van de beide treinen verhoord. De machinist De Clercq Alfons van de trein naar Brussel-Zuid verklaarde dat hij

te laat het gesloten signaal heeft bemerkt. Onmiddellijk zette hij de remmen aan maar de trein liep over een afstand van 150 meter voort en reed met reeds verminderde vaart de trein naar Blankenberge aan.

In de loop van de ochtend werd het bergingswerk aangevangen. Gans de dag door was er een groot geharrewar in de statie. De massa's treinen van en naar de kust ondergingen geweldige vertragingen. De werken op de lijn naar de kust werden op 6 uren geschat, die van de kust op 12.

In een officiële mededeling wees de *N.M.B.S.* er op dat het te danken is aan de stevigheid van de metalen wagons, dat er niet meer reizigers werden gewond. De heer Jaspar, minister van verkeerswezen, die op het ogenblik van het ongeluk te Gent was en het bestuur van de *N.M.B.S.* begaven zich ter plaatse.

16 augustus 1937

Tot 2 oktober rijdt de luxetrein *Oostende-Wenen-Oriënt-Express* drie maal per week tot Boedapest. Hij vertrekt uit Oostende om 20.38 en uit Gent-Sint-Pieters om 21.18. Hij geeft aansluiting naar Boekarest, Belgrado, Sofia, Athene en Istanbul.

31 januari 1938

Het ontvangstgebouw van de statie Gent-Sint-Pieters wordt vol stellingen geplaatst met het oog op de werken tot modernisering van de statie. Die zullen in snel tempo worden uitgevoerd en moeten tegen 1 april voltooid zijn.

Deze moderniseringswerken worden in de hal gekenmerkt door het verleggen van het reizigersverkeer naar de rechterkant. Gent-Sint-Pieters is de enige Belgische statie waar de reizigers de linkerkant hielden. Die toestand bracht de personen die niet tot de stad behoren in de war en stremde het verkeer.

De loketten voor de afgifte van de biljetten zullen opgericht worden aan de rechterkant van de voorzaal. Op de vroegere plaats zal het spoorwegbeheer een ruim inlichtingskantoor voor het toerisme laten inrichten.

Tal van andere instellingen zullen gewijzigd worden. De al de dichte scheidingswanden waarachter het lokettenpersoneel thans ingesloten zit zullen vervangen worden door grote, heldere spiegelruiten.

Uiteindelijk is er nog een bijzonderheid die in de smaak van de Gentenaars zal vallen. De wisselgangen voor in- en uitgang tussen de voorzaal en de hoofdtunnel zullen verbreed worden, zodat de doorgang voor de reizigers gemakkelijker zal zijn.

20 maart 1938

Op zaterdag 16 april wordt om 3 uur in het gewezen *Flandria Palace* aan de Maria-Hendrikaplaats andermaal een tentoonstelling geopend van vrijetijdswerken door beambten, werkzaam bij de spoorweg-, post-, telegraaf- en telefoondienst. Talrijke hoge ambtenaren zullen aanwezig zijn.

6 april 1938

De pers werd gisteren uitgenodigd om een kijkje te komen nemen in de op gelukkige wijze hervormde Sint-Pietersstatie. De bezoekers werden rondgeleid door de heren Roulot en Kips.

Een paar maanden geleden was men begonnen met de algemene kuis van de grote voorhal en de herstelling van de muurschilderingen. Van die gelegenheid werd gebruik gemaakt om de hal een betere uitrusting te bezorgen, door het verplaatsen en moderniseren van de winketten en het inrichten van een speciale zaal voor toeristische inlichtingen.

De hal werd verruimd en de lokalen voor het in bewaring geven van pakken en rijwielen doelmatiger ingericht. De ingang naar de kaaien is nu rechts aangebracht. De onderaardse doorgang werd opgesmukt en voorzien van uitstallkasten. Er is gezorgd voor een mooiere verlichting van de voorhal en de restauratiegelegenheden en wachtzalen werden van een prachtige decoratie voorzien.

Al die werken werden in een minimum van tijd op de gelukkigste wijze verwezenlijkt naar de plannen van de bouwkundige Moreels.

De nieuwe loketten zijn onder alle opzichten aan te prijzen. Lucht en licht heersen er overvloedig en de praktische, vlugge aflevering van de kaartjes is verzekerd. De nieuwe bergplaatsen voor waren en rijwielen laten toe met de meeste zorg en op de duidelijkste wijze de in bewaring gegeven voorwerpen te rangschikken, zodat een minimum van tijd nodig is voor de aflevering.

De praktische ingangdeuren tot de tunnel naar de kaaien laten toe een grote massa volk doorgang te geven op eenzelfde ogenblik. De tunnel zelf heeft heel wat gewonnen door de sobere opsmuk. Alleen kunnen de reizigers het nog maar niet over de boeg krijgen rechts te houden om de circulatie te vergemakkelijken. Het bureau voor toerisme, links in de hal gevestigd, lokt de vreemdelingen.

Een korte ontvangst werd gehouden in de wachtzaal en de restauratie voor reizigers derde klasse. De heer Rulot voerde er het woord om het volbrachte werk te loven, te wijzen op de modernisering van alle diensten en zijn dank uit te drukken aan allen die aan de verwezenlijking meehielpen. De statie

Boven: De trein, die van Gent naar Blankenberghe reed, na de botsing.
Onder: De trein uit Oostende, na de ramp.

juni 1937

Het nieuwe Postgebouw aan de St. Pietersstatie te Gent

1939

Gent-Sint-Pieters is thans door de praktische en fraaie inrichting een statie van eerste rang geworden.

30 april 1938

Vrijdagavond hadden in gans de provincie de aangekondigde oefeningen plaats tegen luchtaanvallen. Overal waren perfecte voorzorgsmaatregelen getroffen. Aan de spoorovergangen waren rode en blauwe lichten aangebracht. De lichtdemping in de statie was perfect.

Rond 10 uur loeiden de sirenes en luidden de klokken van de kerken. Wanneer drie vliegtuigen boven de stad verschenen en vuurpijlen afschoten, begon de zware klok van het belfort alarm te luiden. Alle elektrische lichten werden uitgeschakeld, zodat de ganse stad en het omliggende in het duister waren gehuld.

Door de *Bond der Luchtbescherming* waren op talrijke plaatsen hulpposten ingericht, onder andere aan de Sint-Pietersstatie. Om 11 uur eindigden de oefeningen. Alles geschiedde in de beste voorwaarden.

15 juli 1938

Om het bereik van de treinen in de Sint-Pietersstatie gedurende de Gentse Feesten te vergemakkelijken, wordt het publiek met aanvang van 16 juli verzocht zich te willen laten leiden als volgt:

- reizigers met biljetten op voorhand, langs de hoofdingang aan het Maria-Hendrikaplein of de kleine ingang aan de Sint-Denijslaan;
- reizigers die biljetten verlangen voor andere bestemmingen dan de badplaatsen langs het hekken naast de grote ingang aan het Maria-Hendrikaplein;
- reizigers die biljetten verlangen voor de badsteden ingang langs de reisgoedzaal (bagages), rechts aan het Maria-Hendrikaplein.

** Op 27 september besloot de regering de legersterkte te verhogen en de mobilisatie van zes klassen af te kondigen nadat de Sudetenkwestie de spanning tussen Duitsland, Frankrijk en Engeland hoog deed oplopen. De conferentie van München deed de oorlogsdreiging afnemen en na 4 dagen werd gedemobiliseerd.*

26 oktober 1938

Een groep inwoners, hotelhouders en handelaars van de wijk Gent-Sint-Pieters, deden reeds herhaaldelijk beroep op de heer Balthazar om het uitzicht van het Maria-Hendrikaplein te doen wijzigen. Men beklagt er zich namelijk over dat het plein het spektakel biedt van een buitendorp en de beplantingen aldaar het uitzicht op de hotels en winkelhuizen belemmeren.

Zonder zich uit te spreken over de gegrondheid van deze klachten wenst de heer minister van *Openbare Werken* aan de belanghebbenden mee te delen, dat deze zaak buiten zijn departement valt en hier uitsluitend het stadsbestuur bevoegd is.

10 maart 1939

Met genoegen vernemen we dat de statie Gent-Sint-Pieters verheven is tot de rang van bijzondere statie. Die tijding zal voorzeker door de reizigers met vreugde vernomen worden, daar zij tot hiertoe altijd in het voordeel van andere staties van het land werd opgeofferd. Alzo wordt de heer Kips, overste van een statie van eerste rang.

4 april 1939

Wanneer gaat in het posthotel Gent-Sint-Pieters het tijdverliezend lolletje eindigen? Woensdag waren om 12 uur drie winketten open. In de veel te kleine plaats stonden een vijftigtal mensen rijtje te schuiven.

Aan het middenwinket stond een boer met een lijnwaadzakje vol zilvergeld en een groot aantal kardoezen met muntstukken die in biljetten moesten worden omgerekend. Achter hem mensen die gromden van *koleire* en niet zonder reden.

Er waren daar werkmensen die meer dan een half uur moesten wachten vooraleer aan de beurt te geraken. De beambten waren allen zeer beleefd tegenover die ongelukkigen. Alhoewel erg overbelast deden ze hun uiterste best om het publiek zo rap mogelijk te bedienen.

Waar blijven de hooggeplaatste ambtenaren uit Brussel, gelast met de inspectie van soortgelijke toestanden? Er waren daar Engelsen en Amerikanen die op vakantiereis waren en meer dan eens onder elkander zeiden: *What a shame!*

Atlantic-locomotief 1939.

13 juni 1939

De *N.M.B.S.* had maandag 12 juni de leden van de parlementaire commissie van verkeerswezen, alsook de vertegenwoordigers van de pers uitgenodigd om deel te nemen aan een proefreis tussen Brussel en Oostende met de nieuwe *ATLANTIC-locomotief* enerzijds en een driewagen-motortrein anderzijds. De reis werd voorafgegaan door een ontvangst in de conferentiezaal van Brussel-Zuid.

De locomotieven voor het slepen van doorgaande treinen, samengesteld uit slechts enkele rijtuigen, zijn voor het merendeel een dertigtal jaren oud en aan vervanging toe.

De *ATLANTIC* heeft een karakteristiek aerodynamisch voorkomen, het gevolg van het aanwenden van een platenmantel, *deviator* genaamd, wegens het principe dat er in bestaat de lucht die de weerstand uitoefent op de voortbeweging van de trein op oordeelkundige wijze af te leiden.

Bij de heenreis bereikte men met een gemiddelde snelheid van 120 kilometer per uur Gent-Sint-Pieters na nauwelijks 28 minuten. Eens voorbij Drogen werd 155 kilometer behaald. De *N.M.B.S.* verdient alle lof met deze nieuwe

verwezenlijkingen. Het publiek zal deze inspanning meer en meer naar waarde schatten.

15 juni 1939

Enige maanden geleden werd een aanvang gemaakt met het oprichten van een gebouw voor de postdienst, gelegen naast de Sint-Pietersstatie. Toen het beheer elf jaar geleden de Zuidstatie buiten dienst stelde, was het reeds overeen gekomen dat de *N.M.B.S.* niet alleen daar maar ook aan het Maria-Hendrikaplein een nieuw lokaal ten dienste van de posterijen zou stellen.

Het nieuw gebouw zal op zeer moderne wijze ingericht zijn en de verbindingen voor het vervoer van de poststukken zullen beter en sneller kunnen gedaan worden.

Wanneer zoals men voorziet het aanstaande jaar het gebouw wordt opgesteld voor het publiek, zal de vurige wens van de ganse bevolking in vervulling komen.

** Op 25 augustus werd het leger in staat van verweer gebracht wegens de verslechterende internationale toestand. Op 1 september werden de vijandelikheden tussen Duitsland en Polen ingezet. Op 3 september waren Frankrijk en Engeland in staat van oorlog met Duitsland.*

27 augustus 1939

De regering had besloten tot het oproepen van de jongste klassen reservisten. Vrijdagavond reeds kwamen de eersten binnen in de Sint-Pietersstatie, in uniform, in tegenstelling tot de ordeloze optocht in burgerkledij bij de mobilisatie vorig jaar.

In de statie was in de grote hal een brede ruimte voorbehouden en paaltjes gaven aan waar de verschillende eenheden dienden te verzamelen.

In kleine groepjes trokken de reservisten naar de kazernen Sint-Pieters of Leopold of naar de hun voorbehouden kantonnementen.

Terwijl heel de zaterdag nog steeds opgeroepen reservisten in dichte drommen te Gent-Sint-Pieters aankwamen, maakte de internationale spanning een onverwacht einde aan menig verlof. Anderzijds vertrokken uit alle grote steden van het land nieuwe vakantiegangers naar de kust. Geen wonder dat in deze omstandigheden talrijke treinen gevoelige vertragingen ondergingen.

12 september 1939

Koortsachtige bedrijvigheid heerst thans in het stadspark, waar men de laatste hand legt aan de afwerking van de schuilplaatsen, waarin het personeel van de *Centrale Electricque* in tijd van nood zich zal kunnen verbergen.

Verder worden ook de oude kazematten tot schuiloord omgewerkt, waar desnoods de burelen van de dispatching van de statie Gent-Sint-Pieters zullen worden ondergebracht.

18 november 1939

Het *Rode Kruis van België* dwingt reeds overal onze eerbied af voor het mooie werk ten dienste van de soldaten. Nu heeft de afdeling Gent besloten vanaf 22 november een kantine te openen in Gent-Sint-Pieters, om alzo de lichamelijke krachten van onze soldaten op te beuren.

In deze kantine zullen gratis sigaretten, broodjes, koffie en melk worden gegeven. Dit is voorwaar een prachtig werk!

23 november 1939

Bij de opening van de kantine van het *Rode Kruis* in de Sint-Pietersstatie ontving de heer De Witte, voorzitter, de heer Story, schepen en beheerder van de *N.M.B.S.*, Van Ghijssel, hoofdingenieur en de heer statiechef Kips.

De kantine is alle dagen open van 8 uur 's morgens tot 9 uur 's avonds voor alle gemobiliseerde soldaten. Men kan er een warme tas koffie bekomen met of zonder melk, soms bouillon en naarmate de giften het toelaten zullen cigarillo's, sigaretten en kleine broodjes worden uitgedeeld.

Er kunnen 55 tassen koffie ineens worden geserveerd. De aangebrachte tafels dienen tegelijk om de tassen neer te zetten en als afsluiting van de dienstafdeling. Elektriciteit en water worden gratis verleend door het statiebeheer.

29 december 1939

Het toezicht in de treinen is de laatste tijd uitgebreid en werd volgens de *N.M.B.S.* door de reizigers goed onthaald. Deze maatregel werd getroffen met het oog op de afschaffing van de controle aan de uitgangen van de staties.

17 januari 1940

Zoals gemeld hebben de beheerders van de *N.M.B.S.* beslist vanaf maandag

15 januari de spoorwegkaartjes aan de uitgang van de staties niet meer af te nemen, teneinde een nieuw gemak aan de reizigers te verschaffen.

Naar het schijnt hebben in de Sint-Pietersstatie veel personen wiens geweten rekbaar is, gepoogd te reizen zonder spoorbiljet. Zij namen die gelegenheid te baat doordat er zeer veel reizigers waren. Maar die oneerlijke personen hadden zonder de waard gerekend.

In de treinen werd een strenge controle uitgevoerd, wat toeliet de hand te leggen op meerdere personen die niet van een reisbiljet waren voorzien. Die stellen zich bloot aan een strenge straf en het kan ook gebeuren dat op het onverwachts in één of andere statie plots toch nog de controle aan de uitgang geschiedt.

21 januari 1940

We hebben de nieuwsgierigheid gehad eens te gaan kijken hoe het *Rode Kruis* er in slaagt tussen 8 uur 's morgens en 9 uur 's avonds gemiddeld 2000 soldaten te bedienen in de kantine van Gent-Sint-Pieters.

Elke van dienst zijnde groep omvat een posthoofd, bijgestaan door een achtstal helpsters. Om de vermoeienis en de eentonigheid te doorbreken, verandert elk van deze helpsters na elk uur van werk.

De 2000 rantsoenen vertegenwoordigen 500 liter koffie en 24 liter melk. Om het suiker te bezigen dat de tijd niet zou hebben in de kop te smelten wanneer de soldaten haastig zijn, bereidt men op voorhand een siroop, welke dan onmiddellijk in de koffietassen kan geschonken worden. Na elk gebruik worden de kommen gewassen in kokend water en gedroogd. Het is het getal proppere kommen die aan het buffet worden gebracht, welke de controle van het aantal uitreikingen toelaat.

Gedurende die tijd snijden andere ambulanciersters de broden en worden brood en koeken geboterd. Dagelijks worden minstens zestig broden gesneden, waarbij men nog een groot aantal kramieken, koeken en taarten dient te rekenen.

Dikwijls komen in de statie troepen aan die van kantonnement moeten veranderen. Deze zijn soms van 's morgens vertrokken en hebben zich niet kunnen ravitailleren. Wanneer de militaire bevelhebber van de statie ze dan naar de kantine leidt is het met genoeg dat men vaststelt welk gunstig onthaal de boterhammen en de koffie ontvangen.

Andere ambulanciersters zijn gelast met omhalingen in de statie en wij durven aandringen opdat allen zouden bijdragen tot het in stand houden van dit werk, waarbij het moreel van onze soldaten opgeknapt wordt.

Zaterdag was een sanitaire treinwagon met geëvacueerde zieken aangekomen.

Een ploeg ambulanciersters bracht warm drinken en voeding. De aanmoedigingen en enkele goede woorden werden door deze personen hoog gewaardeerd.

Laten wij hulde brengen aan de vriendelijkheid en de opoffering waarmee al deze dames in de beste geest van samenwerking hun dienst betonen. Onder het witte uniform van het *Rode Kruis* blijft de leuze *DIENEN* meer waar dan ooit.

Een laatste cijfer om te besluiten: sinds de opening van de kantine op 23 november tot heden werden 110 000 uitreikingen gedaan.

30 januari 1940

De nieuwe post aan Gent-Sint-Pieters nadert snel de voltooiing. Deze zal over alle moderne comfort beschikken en heel wat beter ingericht zijn dan de huidige. De getriëerde brieven komen rechtstreeks op het spoor, zodat het tijdverlies door het vervoer totaal zal uitgeschakeld zijn. Voorwaar een mooie verbetering!

30 maart 1940

Tijdens de Paasdagen waren er 26 speciale treinen naar Oostende en 21 naar Brussel. Toch waren er minder reizigers in de Sint-Pietersstatie dan verleden jaar. Zulks is te wijten aan de huidige toestand en ook aan de afschaffing van het weekend.

** Op vrijdag 10 mei (aanvang van het Pinksterweekeinde) verbrak Duitsland het gegeven woord en viel België, Nederland en het Groot-Hertogdom Luxemburg aan. De Duitse inval was van geen enkele diplomatieke stap voorafgegaan. De staat van beleg en de algemene mobilisatie werd afgekondigd.*

12 mei 1940

Zaterdagmorgen waren Duitse vliegtuigen boven Gent. Bommen werden geworpen in de omtrek van de Snepbrug, met het doel de spoorwegverbinding te vernietigen. Ze kwamen echter in het veld terecht.

15 mei 1940

Gent kende maandagavond zijn eerste erge luchtaanval. Bij het zware bombardement werd de nieuwe wijk van Gent-Sint-Pieters geteisterd. Talrijke huizen

werden vernield of beschadigd en verscheidene burgers gedood of gewond. Even over 8 uur verschenen uit zuidwestelijke richting plots drie vijandelijke vliegtuigen boven de stad. Nog voor het alarmsignaal kwam, trad het afweergeschut in werking. De wolkjes van de granaten stippelden zich uit op de laaghangende, bleekgrijze wolken, waartegen de luchtmonsters zich duidelijk aftekenden.

Ze vlogen dus vrij laag en richtten zich naar de nieuwe wijk van Sint-Pieters. Onmiddellijk werd het verkeer gestaakt. Honderden mensen, meestal pas aangekomen vluchtelingen die de straten op dat ogenblik vulden, zochten inderhaast een onderkomen in huizen en schuilkelders.

In een oogwenk was het geronk van vliegtuigmotoren bijzonder duidelijk geworden. De bommensalvo's volgden elkander op binnen de tijd van een paar seconden. Met drie tot vijf projectielen tegelijk kwamen de moordtuigen neer. De luchtverplaatsing was geweldig en hartbeklemmend.

Toen de vliegtuigen uit het zicht waren verdwenen kon men zich een gedachte vormen van de aangerichte verwoesting. Straten lagen opengerukt. Huizen waren gescheurd en ingestort. Op een paar plaatsen stegen rookwolken op: het brandde!

Putten van anderhalve meter diepte, verwrongen sporen, vernielde trams. In een straat zagen we een auto die met de wielen in de lucht nog slechts aan een ineengedrukte ijzeren bak deed denken.

Ganse voorgevels waren weggerukt en caféterrassen in puin geslagen. Van ontelbare huizen waren al de ruiten stuk en de aan flarden gescheurde gordijnen wapperden door de ramen.

Onmiddellijk snelden de rode kruisauto's en de pompiers van alle kanten toe. Zo goed als men kon bergde men de eerste lijken en transporteerde men de gewonden. Nieuwsgierigen werden op afstand gehouden.

Plotseling kwam het geronk weer naderbij. In minder dan geen tijd waren de schuilplaatsen overvol. De manschappen die gelast waren met de passieve verdediging deden flink hun plicht, maar er gebeurde niets.

Men verliet de kelders maar plots weerklonk een nieuw alarm, tot drie maal toe en uiteindelijk kwam de tragische ontknoping. De Duitse toestellen vlogen weer over de beproefde wijk. Het waren opnieuw helse bommensalvo's. Sirenes gilden, ambulances reden bellend voorbij in een koers om mensenlevens te redden.

Nog meer huizen waren vernield. Een oude afspanning, hervormd in een modern restaurant, was geheel platgeslagen. Verscheidene inwoners waren onder de puinhopen bedolven. Een rampzalig visioen!

* *Gent werd door de Duitse troepen bezet op 23 mei 1940. De koning van België wou een einde stellen aan verder bloedvergieten en meldde op 28 mei aan de Duitse legeroverheid dat het Belgisch leger alle weerstand opgaf. De Belgische regering die in Frankrijk verbleef verklaarde deze capitulatie niet te kunnen aanvaarden en verder met Engeland en Frankrijk de strijd te zullen voortzetten.*

Aan de Sint-Pietersstatie en op de vroeger zo drukke Maria-Hendrikaplaats is weinig of geen beweging. Op niet één van de 12 tramlijnen die daar hun eindpunt hebben is een rijtuig te bespeuren.

De bewoners uit de omgeving, die na de bombardementen hun huizen verlaten hebben, voelen denklijk geen haast om er terug te keren. Het plein is opgekuist. In sommige koffiehuisen zitten Duitse en ook Belgische soldaten. Over de toestand aan de Snepbrug kon weinig worden gezegd. Aangezien meerdere Belgische soldaten van die richting kwamen, oordeelde men dat die brug niet kon gesprongen zijn. Ze is echter wel vernietigd, maar de overgang voor voetgangers is onbeschadigd gebleven.

31 mei 1940

Op de spoorwegbrug aan *Het Strop* is men met herstellingen bezig. Duitse ponteniers, geholpen door werklieden, vervangen er één spoor. Gisteren stond een zware locomotief met tender gereed om de brug te testen. Langs beide zijden is er een overzet ten dienste van voetgangers en fietsers.

Aan de vernielde Snepbrug werd aanvang gemaakt met de herstellingswerken. Soldaten hebben onder de spoorbrug een dubbel houten staketsel aangebracht dat het gewezen ijzeren gebinte zal schragen. Over enkele dagen zullen metalen banden de gescheurde gebinten weer samenbrengen, zodat de brug slechts weinig van haar vroeger uitzicht zal verliezen.

7 juni 1940

De Duitse bezetter heeft in de statie Gent-Sint-Pieters op 5 juni een *Eisenbahnbetriebs- und Verkehrsamt* Gent opgericht, met als doel het spoorwegnet te reorganiseren. Een veertiental ambtenaren zijn met deze dienst gelast.

16 juni 1940

Het *Eisenbahnbetrieb* van de groep Gent heeft door het herstellen van de spoorlijn Merelbeke - Dendermonde aansluiting gekregen met Antwerpen en

Brussel. Het treinverkeer zal voortaan Duitsland kunnen bereiken langs Nederland.

Sinds gisteren is de verbinding tussen de staties van Merelbeke en Gent-Sint-Pieters verwezenlijkt door de aanleg van een enkele spoorlijn over de Stropbrug. De noodbrug rust op vijf houten pijlers, waarvan de middelste in de Schelde is opgericht.

21 juni 1940

De Snepbrug over de Leie is terug opgehaald en een houten pijler ondersteunt de twee stukken die met elkander verbonden werden. De brug is weer toegankelijk voor het spoorverkeer.

22 juni 1940

Door de exploitatie van de lijn Moeskroen - Tourcoing is Gent-Sint-Pieters sedert 20 juni aangesloten met Rijsel. Dank zij de snelle werking van het *Eisenbahnbetriebsamtes Gent* is de belangrijke as Duitsland - Nederland - Antwerpen - Gent - Kortrijk - Frankrijk tot stand gekomen.

Sinds gisteren is er terug spoorverkeer op de lijn Gent-Sint-Pieters - Oostende.

16 juli 1940

De bezettende macht heeft burgerlijk spoorwegpersoneel in dienst genomen. Op enkele opzichters na is de rangeerdienst volledig aan ongeveer 150 Belgen toevertrouwd, waaronder 48 rangeerders.

9 augustus 1940

Van heden af zal in de statie Gent-Sint-Pieters zoals voorheen de aanneming en aflevering van rijwielen en het in bewaring geven van goederen dagelijks geschieden van 6 tot 24 uur.

10 augustus 1940

In de statie Gent-Sint-Pieters wordt heden het spoorwegverkeer voor reizigers heropend met Belgisch personeel. De volgende lijnen worden terug in dienst gesteld:

Gent - Eeklo - Brugge, Gent - Terneuzen, Gent - Sint-Niklaas -

Antwerpen en Gent - Oudenaarde – Kortrijk.

De Snepbrug was niet gevallen, enkel in het midden wat doorgezakt, waardoor het treinverkeer onmogelijk werd gemaakt. Deze is reeds hersteld. Het middendeel rust op een stevig houtwerk van zware balken dat midden in de Leie is geplant. De voetgangersbrug is niet beschadigd geweest

De mooie, hoge Stropbrug, het betonnen bolwerk dat diende als spoorbrug voor de lijnen van Gent naar Dendermonde, Antwerpen, Eeklo en zo meer werd totaal vernietigd. Het vergde weinig tijd om er een andere te leggen. Dit werk werd uitgevoerd door de Duitse *Eisenbahndirection Brüssel*. Ze is gemaakt bij middel van heel zware ijzeren balken die midden de Scheldestroom op een sterk paalwerk rusten. Sinds enige tijd rollen de treinen er reeds over twee lijnen.

17 september 1940

De controledienst op de eetwaren heeft in de statie Gent-Sint-Pieters drie wagons aangeslagen met aardappelen die onregelmatig werden verkocht. Bij verscheidene handelaars werden aardappelen in beslag genomen welke op slinkse manier onttrokken waren aan de reglementering. Bij een inwoner aan de Heuvelpoort werd een hoeveelheid koffie en rijst aangeslagen.

18 september 1940

Zondagmorgen zijn uit de statie Gent-Sint-Pieters 250 arbeiders naar Duitsland vertrokken. Er was in het bijzonder gezorgd voor de meisjes en de vrouwen die wagons tweede klasse ter beschikking kregen. Nog steeds worden werklieden uit alle bedrijven gevraagd, alsook textielarbeidsters, huishoudsters en dienstmeiden.

Alle dagen kunnen Inschrijvingen geschieden van 8 tot 17 uur in de burelen van de arbeidsmarkt, Recolettenlei 8.

22 oktober 1940

Het Maria-Hendrikaplein heeft de vooroorlogse drukte bijna geheel herwonnen, althans voor wat het tramverkeer betreft.

- in juni verschenen de eerste rijtuigen van de lijnen 4 en 8;
- in juli de buurttram naar Geraardsbergen;
- in augustus de lijnen 2, 9, Zomergem, Evergem en Nevele;

- op 2 oktober de nieuwe lijn 10;
- op 20 oktober lijn 7.

26 oktober 1940

De inschrijvingen voor Duitsland waren deze week bijzonder talrijk. Een volgende afreis van twee treinen heeft zaterdagmiddag in Gent-Sint-Pieters plaats. De arbeiders worden verzocht om 12 uur aan de statie te zijn, teneinde op tijd te kunnen beginnen aan de uitreiking van de reispassen.

Bij de mannen vraagt men nog steeds timmerlieden, loodgieters, grondwerkers, metsers, betonwerkers, kasseileggers, werklieden voor de suikerfabrieken, arbeiders voor de steenkolenmijnen, kleermakers voor militaire uniformen, bloemistgasten en voor een Belgische ondernemer in Duitsland metsers en metserdieners.

Bij de vrouwen is vraag naar spinsters, weefsters, spoelsters, leermeisjes, meiden, keukenpersoneel en 200 huishoudsters.

5 november 1940

Zaterdag werd in de Sint-Pietersstatie tijdens het uitreiken van de reispassen aan de werklieden die naar Duitsland vertrokken, tussen 12 en 13 uur de zwartlederen reiskoffer van een arbeider gestolen. De koffer bevat kledingstukken en behoort toe aan een persoon die in verlof was gekomen en terug vertrok.

Een goede beloning wordt voorbehouden aan wie ernstige aanduidingen verstrekt welke kunnen leiden tot het ontdekken van de dader(s).

15 november 1940

Woensdagnacht woedde over heel het land een hevig tempeest. In het Gentse heeft het ook lelijk huis gehouden. Op het Maria-Hendrikaplein werden boompjes ontworteld, lantaarnpalen en wegwijzers omgeworpen, uithangborden van hotels afgerukt en huizen beschadigd.

In de Sint-Pietersstatie wachtten tal van reizigers op de treinen die niet konden rijden doordat de lijnen versperd waren. Velen moesten naar huis terugkeren.

4 december 1940

Op 6 december wordt de zeer belangrijke tweesporige Schnellbahn Gent-Sint-

Pieters - Brussel-Zuid voor het gewone reizigersverkeer weer in dienst gesteld.

18 maart 1941

In de statie Gent-Sint-Pieters werd door een vijftigtal controleurs van de voedselvoorziening, bijgestaan door enige rijkswachters, een controle uitgeoefend. Dit gaf aanleiding tot de inbeslagname van 588 kilo vlees van alle soorten, 91 eieren waarvan 6 gebroken, 259 kilo tarwemeel, 250 kilo erwten, 24 kilo rogge, 10 kilo rijst, 4 kilo vanillepoeder en 61 dozen gecondenseerde melk. Een smokkelaar wierp zijn kostbare last vlees tussen de sporen, sprong langs het venster uit de trein en kon door de rijkswacht niet worden aangehouden.

2 april 1941

De bezettende macht gaat het Wehrmachtsverkeer opnieuw zelf exploiteren. Daar de gewone reizigerstreinen ook door de troepen worden gebruikt, zullen hoofdcontrolestaties onder Duits toezicht worden opgericht.

ERIK DE KEUKELEIRE

Fragmenten uit "Station Gent-Sint-Pieters (1832-1940)" – 380 pagina's - 2004 – uitgave in eigen beheer.

ERRATUM

In ons vorig nummer (2012 - N° 6) zijn een paar spijtige foutjes geslopen.

In het artikel over Roger Warie moet in de titel het jaartal 1999 vervangen worden door 1991 en de auteur, de heer Cassiman, is geen 88 jaar oud, maar steeds nog een jeugdige 86-er.

Wil u deze correcties aanbrengen op p. 479